

tkvící zejména v ústavou zásadně zaručené ochraně svobody každého občana republiky, zejména jeho svobody osobní a majetkové. § 25 tr. ř. zapovídá bezpečnostním orgánům jakož i všem veřejným úředníkům a zřízencům pod nejpřísnějším trestem mimo jiné, sváděti podezřelého tajně zjednanými osobami k doznáním, která by pak měla býtí dodána soudu; §em 200 tr. ř. zakázáno je i vyšetřujícímu soudci dávatí obviněnému otázky neurčité, temné nebo takové, které připouštějí několicerý smysl, jmenovitě otázky kaptiosní a suggestivní, a nelze obžalovaného podle druhého odstavce §u 245 tr. ř. ani při jeho výslechu v hlavním přeličení přidržovati k tomu, by zodpovídal otázky jemu kladené. Tím méně přípustno je nutiti podezřelého neb obviněného, by se přiznal nebo byl nápomocen ku zjednávání důkazů jej usvědčujících, a podléhá i veřejný úředník (vrchnostenská osoba), počínající si při tom způsobem, zakládajícím skutkovou podstatu některého činu trestného, stihání podle příslušných předpisů trestních. Zvýšenou měrou je tomu tak, pokud jde o osoby soukromé, jímž lze, jak shora dovoďeno, tím méně přiznati právo, by důkazy, které by mohly vésti k pachatelovu usvědčení, sbíraly způsobem, přičícím se zákonu. Přichází tudíž jednání obžalovaného jako zločin vydírání v úvahu i v tom případě, zamýšlel-li si opatřiti od L-a peníze iako doklady, jichž by byl chtěl použití k oznámení, a minil-li předati záležitost úřadům. Je proto zmateční stížnost v právu, označujíc jako nerozhodné, jak hodlal obžalovaný s tím, co by byl na L-ovi získal, naložití po spáchaném vydírání, a vyslovujíc názor, že trestný čin byl obžalovaným spáchán (dokonán) již tím, když v úmyslu, vynutiti na jmenovaném zaplacení, zaslal mu dopisy, v nichž mu vyhrožoval ublížením na cti, a když ohrožený zvěďel jednak o této vyhrůžce jednak o účeli sledovaném již obžalovaným.

Čís. 4042.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Pojem »jinakého rozšiřování« (§ 18 čís. 2 zákona) předpokládá neveřejný způsob sdělování, který způsobí a o němž pachatel ví, že se jím dostává zpráva k vědomosti většího počtu osob individuálně neurčitých, při čemž nezáleží na tom, došla-li zpráva svého rozšíření ve větším či menším okruhu územním.

Sdělena-li zpráva jen jedné osobě (několika málo osobám), byla »rozšiřována« jen tehdy, uvěďomil-li si sdělovatel v době sdělení, že zpráva nezůstane omezena na osobu (osoby), jíž ji sdělil, nýbrž že vnikne činností této osoby (osob) v širší kruh obecnstva.

(Rozh. ze dne 7. července 1925, Zm I 378/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Chebu ze dne 6. dubna 1925, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem podle §u 18 čís. 2 zákona na ochranu republiky, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Stížnost není sice v právu, namítajíc, že zpráva, o kterou jde, nebyla s to, aby vyvolala překotné hromadné koupě předmětů potřeby. Napadený rozsudek zjišťuje, že velký počet lidí nakupoval 14. srpna 1924 v obci M. větší množství předmětů denní potřeby (celé pytle mouky, homole cukru a jiné věci) a že tyto koupě měly svou příčinu v kolující pověsti, že čsl. koruna klesla o 50% a že nastane zdražování potravin a ostatních předmětů denní potřeby. Je-li takto zjištěno, že zpráva měla v zápětí nákupy, rozměry pravidelných nákupů co do množství a období zdaleka převyšující, tedy nákupy překotné a hromadné, nelze důvodně popřít, že zpráva byla s to, by účinek ten přivodila. Jelikož pak zákonem stíhané směry zprávy jsou v §u 18 čís. 2 zákona na ochranu republiky uvedeny střídavě, takže stačí způsobilost zprávy, přivoditi i jen jediný z účinků tam uvedených, nezáleží na tom, je-li případným i závěrnalézacího soudu, že zpráva byla způsobilá poškoditi bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost a veřejný pořádek a způsobiti zdražování předmětů potřeby. Proto netřeba zabývat se námitkami, že byla v rozhodné době otázka znehodnocení koruny přetřásána veřejně, i ve vážných člancích národohospodářských, a že i vynikající národní hospodáři pokládají pokles koruny hledíc k vývoznímu průmyslu za prospěšný. Ostatně přehlíží stížnost v těchto námitkách, že zpráva nemluvila povšechně o poklesu koruny, nýbrž o jejím znehodnocení na polovičku, a že případnému prospěchu vývozního průmyslu odpovídala by škoda obyvatelstva, na vývozu nesúčastněného, jež bylo by poklesem kupní síly znehodnocené měny nuceno, by se ve všech svých potřebách uskrovnilo a strádalo.

Oproti tomu jest stížnost v právu, pokud větou, že nelze v tomto případě mluvit o rozšiřování zprávy a že šlo o důvěrné rozhovory toho kterého obžalovaného s jednotlivcem beze svědků a o pouhé dotazy, namítá, že zákonná známka rozšiřování zprávy není opodstatněna skutečnostmi v napadeném rozsudku zjištěnými. Pojem jinakého rozšiřování předpokládá neveřejný způsob sdělování, který způsobí a o němž pachatel ví, že se jím dostává zpráva k vědomosti většího počtu osob, individuálně neurčitých (srovnej rozhodnutí sb. n. s. č. 1489), při čemž ovšem nezáleží na tom, zda došla zpráva svého rozšíření ve větším či menším okruhu územním (srovnej rozhodnutí sb. n. s. č. 1572). Rozšiřování může se obzvláště dít vypravováním několika osobám, ba i osobě jediné, ví-li pachatel za daného stavu věcí, že tato osoba zprávu mezi obecnstvem dále rozšíří. Subjektivní složkou pojmu rozšiřování jest tudíž pachatelovo vědomí o účinku širšího kolování zprávy. Sděli-li zprávu jen osobě jediné nebo jen několika málo osobám, rozšiřoval zprávu jen tehdy, uvědomil-li si v době sdělení, že zpráva nezůstane omezena na osoby, jimž ji sdělil, nýbrž že vnikne činností těchto osob, pokud se týče jediné osoby v širší kruh obecnstva. Pro posuzování, zda byl si pachatel takového účinku svého sdělení vědom, budou významnými obzvláště jednak povaha osoby, již pachatel zprávu sdělil, jednak předmět zprávy a důležitost jeho pro kruhy obecnstva, v nichž ona osoba se pohybuje a s nimiž má stejné zájmy; nebude bez významu ani způsob sdělení, totiž zda se stalo ve formě vypravování či ve formě

otázky. Touto subjektivní stránkou trestného činu nalézací soud se nezabývá. Rozhodovací důvody vyslovují sice, že sdělování zprávy od osoby k osobě, o němž nutno říci, že ji druhá osoba rozšíří, je rozšiřováním na rozdíl od veřejnosti. Avšak, nehledíc ani k tomu, že není jasno, zda měl nalézací soud v této věči co do činnosti druhé osoby na zřeteli správný výklad pojmu rozšiřování, není tímto povšechným výrokem zjištěno, že si řekli i obžalovaní, co si prý musel říci kdokoliv. Neboť otázku, zda si uvědomil pachatel určitý účinek svého jednání, možno řešiti jen individuálně. Nestejný stupeň inteligence různých pachatelů může míti za následek, že si za těchže nebo podobných okolností jeden pachatel neuvědomí, čeho si byl jiný pachatel jasně vědom. Není-li — jak dovozeno — v napadeném rozsudku zjištěno vědomí obžalovaných, že se přes to, že sdělil zprávu každý z nich jen jednotlivci, zpráva dostane k vědomosti širšího kruhu obecnstva, není skutková podstata přečinu §u 18 čís. 2 zákona na ochranu republiky, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými, zjištěnými skutečnostmi opodstatněna po subjektivní stránce zákonné známky rozšiřování, takže odsuzující výrok spočívá na nesprávném použití zákona.

Čís. 2043.

Pro pojem »na sebe převedení« (§ 185 tr. zák.) se vyžaduje, by podílník již v době, kdy věc na sebe převádí, věděl, že jde o věc ukradenou (zpronevěřenou), jakož i by mu bylo v případě §u 186 a) tr. zák. povědomo, že krádež (zpronevěra) byla spáchána takovým způsobem, který ji činí zločinem.

(Rozh. ze dne 7. července 1925, Zm II 169/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného Karla I-še do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Uherském Hradišti ze dne 24. ledna 1925, jímž stěžovatel a Alois M. byli uznáni vinnými zločinem podílnictví na krádeži podle §§ů 185, 186 písm. a), b) tr. zák., a zrušil napadený rozsudek, vztahující se na obžalovaného Karla I-še s výjimkou výroku, jímž byl tento obžalovaný uznán vinným zločinem podílnictví na krádeži 4 m modré jemné látky na šaty s přípravou v ceně 400 Kč, (kterýžto výrok ponechán nedotčeným); zároveň zrušil podle §u 290 tr. ř. i rozsudkový výrok, týkající se obžalovaného Aloise M-y a věc odkázal na soud první stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti obžalovaného Karla I-še, opírající se o jediný důvod zmatečnosti čís. 9 (zřejmě čís. 9 a) §u 281 tr. ř., nelze upřítí oprávnění. Napadeným rozsudkem byli obžalovaní Karel I. a Alois M. uznáni vinným zločinem podílnictví na krádeži podle §§ů 185, 186 a), b) tr. zák., spáchaným tím, že v letech 1923 a 1924 převedli na sebe věci, ukradené obžalovaným Emilem F-em, J. v ceně 1548 Kč, M. v ceně 2131